

Patron szkoły

Generał Jan Henryk Dąbrowski urodził się 2 sierpnia 1755 roku w Pierzchowie nad Rabą w Małopolsce. Był synem pułkownika Jana Michała Dąbrowskiego i Zofii Marii Dąbrowskiej. Gdy miał dwa lata zmarła jego mama. Dzieciństwo spędził w Pierzchowie, Sierosławicach i Kucharach. Mieszkał też w Osieku-Błonie pod Warszawą, gdzie jego ojciec dzierżawił folwark królewski. Wyjechał z Polski w wieku 11 lat. Mając 16 lat wstąpił na służbę do armii saskiej, w której pozostawał przez ponad 20 lat. W 1792 roku wstąpił do Wojska Polskiego.

W 1794 roku Jan Henryk Dąbrowski przystąpił do powstania kościuszkowskiego. Gdy rozszerzyło się ono na Wielkopolskę, pospieszył Wielkopolanom na pomoc jako dowódca samodzielnego korpusu. Tam wielokrotnie odnosił zwycięstwa walcząc z wojskami pruskimi, za co został awansowany na stopień generała-porucznika. Następnie walczył w obronie Warszawy przed atakującymi ją wojskami rosyjskimi. Za walki z Prusakami i Rosjanami podczas powstania kościuszkowskiego został nagrodzony złotą obrączką *Ojczyzna Obrońcy Swemu*.

Po klęsce powstania kościuszkowskiego Dąbrowski wyemigrował najpierw do Francji, a potem do Lombardii. Tam uzyskał zgodę Napoleona Bonapartego, wówczas głównodowodzącego sił francuskich we Włoszech, na powstanie Legionów Polskich. 9 stycznia 1797 roku podpisano w Mediolanie układ z rządem Lombardii powołujący Legiony. Te polskie formacje wojskowe miały walczyć u boku wojsk francuskich i włoskich przeciw Austriakom, którzy w wyniku rozbiorów zajmowali część ziem polskich. Zamierzeniem twórcy Legionów Polskich we

Włoszech gen. Dąbrowskiego było bowiem, by żołnierze polscy walczący w Legionach z zaborcami przyczynili się do odzyskania niepodległości przez Polskę.

Legiony tworzone w Lombardii w miejscowości Reggio. Ich dowódcą został gen. Jan Henryk Dąbrowski. Legioniści nosili mundury wzorowane na polskich. Na szlifach widniał napis *Ludzie wolni są braćmi*. Sztandary i stopnie wojskowe też były polskie. Komendy także wydawano w języku polskim. W maju 1797 roku w szeregach Legionów Polskich znajdowało się już ok. 7 tysięcy żołnierzy, głównie Polaków przebywających na emigracji oraz polskich jeńców i dezertersów z armii austriackiej. Utworzone zostały dwie legie. Dowódcą pierwszej legii był gen. Józef Wielhorski, drugiej gen. Franciszek Rymkiewicz.

Gen. Dąbrowski wprowadził w Legionach nowoczesny system dowodzenia na wzór francuski. Zniósł kary cielesne. Możliwość awansu była otwarta dla żołnierzy ze wszystkich warstw społecznych, a nie tylko dla szlachty. Dąbrowski kładł także duży nacisk na wyrównywanie wykształcenia, naukę pisania i czytania oraz pogłębianie wiedzy z historii Polski.

Dla Legionów Dąbrowskiego Józef Wybicki, żołnierz i poeta, w 1797 roku napisał „Pieśń Legionów Polskich we Włoszech”. Utwór ten od początku został przyjęty z entuzjazmem przez wojsko generała i nazywany był „Mazurkiem Dąbrowskiego”. Początkowo wykonywali go tylko legioniści, jednak szybko zyskał popularność w kraju i wśród środowisk emigracyjnych. Ostatecznie w 1927 roku został uznany za hymn państwowy.

Legiony Polskie pod dowództwem gen. Dąbrowskiego walczyły we Włoszech z koalicją antyfrancuską. Po zawarciu pokoju Francji z Austrią przeistoczyły się w Korpus Posiłkowy Republiki Cisalpińskiej

(północne Włochy). Podczas podpisywania traktatu między Francją a Austrią nie została jednak poruszona kwestia wyzwolenia Polski. Obruszona tym faktem znaczna część legionistów podała się do dymisji. Sam Dąbrowski od 1802 roku pozostawał na służbie włoskiej.

Po zwycięstwie cesarza Francuzów Napoleona Bonapartego z wojskami pruskimi pod Jeną w 1806 roku i wkroczeniu wojsk francuskich na teren zaboru pruskiego, w Wielkopolsce nastąpił krótki okres bezrządu. Wykorzystali to gen. Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki, wydając odezwę do Polaków i przejmując władzę w Wielkopolsce w imieniu Napoleona. W Poznaniu (stolicy Wielkopolski) w grudniu 1806 roku gen. Dąbrowski wydał rozkaz powołujący Wojsko Polskie. Odżyły nadzieje na utworzenie państwa polskiego. W 1807 roku powstało Księstwo Warszawskie – państewko polskie uzależnione od Francji. Obejmowało ono ziemie II i III zaboru pruskiego. Generał Dąbrowski zasilił szeregi armii Księstwa Warszawskiego. W 1808 roku otrzymał order *Virtuti Militari*.

W wyprawie Napoleona przeciw Rosji w 1812 roku gen. Dąbrowski dowodził jedną z trzech dywizji polskiego korpusu. W bitwie nad Berezyną został ciężko ranny. Brał udział w bitwie pod Lipskiem w 1813 roku. Po śmierci księcia Józefa Poniatowskiego został naczelnym wodzem armii Księstwa Warszawskiego.

Po upadku Napoleona i powstaniu w 1815 roku Królestwa Polskiego (zależnego od Rosji) gen. Dąbrowski powrócił do kraju i podjął trud organizacji Wojska Polskiego. Udzielał się także w życiu politycznym, będąc senatorem i wojewodą. Następnie z powodów zdrowotnych zrezygnował z pełnionych funkcji i osiadł w swoim majątku w Winnej Górze w Wielkopolsce. Tam wkrótce zmarł 6 czerwca 1818 roku. Pochowany został w miejscowym kościele. Urna z jego sercem przechowywana była początkowo w pałacu w Winnej Górze, a od 1997

roku znajduje się w Krypcie Zasłużonych Wielkopolan w podziemiach kościoła św. Wojciecha w Poznaniu. W 1997 roku w miejscu urodzenia w Pierzchowie usypano gen. Dąbrowskiemu kopiec.

Generał Dąbrowski był niedoceniany przez współczesnych. Obecnie oceniany jest jako pełen energii i poświęcenia odtwórca oręża polskiego i wybitny generał posiadający ogromny talent dowódczy i organizacyjny.

[Przewiń do początku](#)